

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д.Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
15 червня 2022 року*

ОДЕСА

УДК: 371.013+378(01)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Соловейчук Олена Максимівна – секретар Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №11 від 30.06.2022 р.)*

Рецензенти:

Дарманська І. М. - доктор педагогічних наук, доцент, декан факультету педагогічної освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Княжева А. І. - доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Сучасні методи та форми організації освітнього процесу у закладах вищої освіти: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-методичної конференції. Одеса : Університет Ушинського, 2022. 261 с.

До збірника ввійшли матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої різним аспектам організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, підготовці фахівців соціономічної сфери.

Науковці та студенти висвітлюють питання щодо сучасних методів та форм організації освітнього процесу у закладах вищої освіти.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

ПОСТОЯН Тетяна Григорівна

КОНТЕКСТНЕ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У сучасних соціально-економічних умовах виділяється освітня тенденція – професіоналізація вищої освіти, що означає перехід від вищої академічної, фундаментальної освіти до професійної освіти, зміст та технології якої мають відповідати майбутній професійній діяльності здобувачів освіти.

Вочевидь, що вища освіта має бути практико зорієнтованою, а освітня система має будуватися з урахуванням перспектив професійної діяльності, у зв'язку з чим контекстне навчання є актуальним у світовій освітній практиці.

Контекстне навчання перспективний практико зорієнтований напрямок професійної підготовки, в якому поєднуються наука, різні види діяльності, традиційні та інноваційні форми, методи та засоби навчання, моделюється професійна діяльність майбутніх фахівців з орієнтацією на предметний, виховний та соціальний компоненти змісту освіти.

Контекстне навчання поряд з формуванням у здобувачів освіти загальних та спеціальних компетентностей, забезпечує набуття соціально значущих цінностей, прийняття морально-етичних норм і зразків поведінки, розвиває професійно значущі якості особистості та комунікативну компетентність. Все це вимагає спеціальних умов професійної підготовки, базуючись на положеннях, що діють у соціальному середовищі та професійному співтоваристві.

Контекстне навчання поширене у світі, оскільки забезпечує розвиток професійної освіти. Так, Є. Джонсон, підкреслює доцільність поєднання в освітньому процесі практики вирішення реальних проблем життєвого та професійного характеру. Автор визначає контекстне навчання як концепцію викладання та навчання, що допомагає педагогам співвідносити зміст навчального предмета з ситуаціями реального світу і мотивує студентів встановлювати зв'язки між знаннями та їх застосуванням у житті [4].

А. Вербицький визначає контекст як відображення у свідомості та психіці людини системи внутрішніх та зовнішніх умов її життя, поведінки та діяльності, що впливає на сприйняття, розуміння та перетворення суб'єктом конкретної ситуації, надаючи їй сенсу та значення [8]. Науковець відносить до внутрішніх умов особистісні характеристики, психологічні особливості суб'єкта навчання, знання та досвід людини. Зовнішні умови – це сукупність предметних, соціокультурних, просторово-часових та інших характеристик ситуації [2, С. 79].

Для ефективнішої роботи в умовах контекстного навчання А. Вербицький пропонує створювати «контекст» – середовище освітнього спілкування, що надає можливість здобувачам освіти активно взаємодіяти з

«опонентами», надавати аргументи, коментувати та оцінювати діяльність, накопичувати досвід [1].

Бернс і Еріксон виділяють п'ять методів навчання, використовуючи ресурс контексту, зокрема:

- проблемне навчання,
- навчання у співпраці,
- проєктне навчання,
- технологія майстерень, «трудова» навчання [3].

У контекстному навчанні використовуються можливості нових форм лекцій (лекція проблемного характеру, лекція візуалізація, лекція вдвох, лекція із заздалегідь запланованими помилками, лекція прес-конференція), семінарів (семінар як взаємодія, семінар-дискусія, семінар-дослідження), можливості аналізу конкретних ситуацій або вирішення кейсів, методів імітаційного моделювання, рольових ігор, інноваційних інформаційно-комунікативних технологій (проєкти, міні-дослідження, волонтерська діяльність) тощо.

У професійній підготовці майбутніх фахівців широко використовується технологія квазіпрофесійної діяльності. Квазіпрофесійна діяльність розглядається як сполучення навчальної та професійної активності здобувачів освіти, налагодження контактів викладачів, студентів та фахівців майбутньої професійної сфери. Здобувачі освіти долучаються до навчальної за формою та професійної за змістом діяльності, що дозволяє їм набути певний досвід, вирішувати професійні проблеми, зрозуміти сутність питань, що виникли. Найчастіше квазіпрофесійна діяльність реалізується в імітаційній та ігровій моделях, у формі ділової гри.

Імітаційна освітня модель – це система організації освітнього процесу, де моделюються професійні ситуації. За таких умов теорія трансформується у практичну версію професійної діяльності. Здобувачі освіти включаються до ігрової діяльності, технології майстерень, що передбачає інтелектуальний пошук, використання аналізу, синтезу, прийняття рішення на засадах реалізації функції сенсоутворювальних контекстів.

Контекстне навчання представляє науково-методичний інтерес як система, що відкрита інноваційним технологіям. Діджиталізація сучасного освітнього процесу дозволяє включити до освітнього процесу віртуальні моделі, візуалізацію та анімацію об'єктів, здатних демонструвати специфіку професійних процесів.

Поєднання традиційних та інноваційних освітніх технологій сприяє досягненню вимог, що висуваються суспільством та роботодавцями до сучасної професійної підготовки.

При укладанні робочої програми навчальної дисципліни на засадах контекстного навчання рекомендуємо:

- акцентувати увагу на вирішенні професійних, соціальних проблем,
- визнати необхідність навчання в різних контекстах (професійному, громадському, побутовому),

- навчати здобувачів освіти самоосвіті,
- заохочувати здобувачів освіти навчатися один у одного (робота у парі, у команді),
- використовувати автентичне оцінювання (розробка відповідних критеріїв оцінювання різних видів роботи здобувачів освіти).

Висновок. Використання в контекстному навчанні різноманітних технологій зі значним потенціалом для детального розгляду теоретичних засад гуманітарних, соціальних, виробничих процесів; моделювання перспективних рішень професійних проблем; обговорення та поширення в діалогічному процесі актуальних морально-етичних дилем у загальнокультурному або професійному контексті, дозволить створити якісну платформу для реалізації практико зорієнтованої професійної підготовки в умовах закладу вищої освіти.

Контекстне навчання є перспективним, оскільки відображає специфіку професійної освіти, особливості підготовки сучасного фахівця.

Список використаних джерел:

1. Вербицкий А. А. Компетентностный подход и теория контекстного обучения. М. : ИЦ ПКПС. 2004. 84 с.
2. Словарь / под ред. А. В. Петровского // Психологический лексикон. Энциклопедический словарь : в 6 т. / ред.-сост. Л. А. Карпенко; под общ. ред. А. В. Петровского. М. : ПЕР СЭ, 2005. С. 79.
3. Berns R. G., Erickson P. M. Contextual Teaching and Learning: Preparing Students for the New Economy // The Highlight Zone: Research Work. 2001. № 2 (5). P. 1–8. URL: <https://ru.scribd.com/document/209938778/NCSTE-Highlight05-Contextual Teaching Learning> (дата звернення: 10.04.2022).
4. Johnson E. B. Contextual Teaching and Learning. Corwin Press, INC. A Sage Publications Company. Thousand Oaks, California. 2002. 196 p.].

***ПРОКОФ'ЄВА Лілія Анатоліївна,
ТІТОВА Ганна Віталіївна***

ГЕЙМІФІКАЦІЯ ЯК МЕТОД ФОРМУВАННЯ СТІЙКОЇ МОТИВАЦІЇ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ

У статті розкривається значення сучасних ігрових технологій у процесі вивчення фізичної культури з метою розвитку творчого потенціалу школярів та формування стійкого інтересу й мотивів до систематичних занять фізичною культурою,

Ключові слова: ігрові технології, гейміфікація, мотивація, інтерес.

Постановка проблеми Сучасна система освіти в Україні на усіх рівнях зазнала безліч змін та нововведень протягом останніх років і продовжує видозмінюватись згідно вимог та потреб суспільства. Інформатизація освіти визначає розвиток таких трендів, як мобільне навчання, онлайн навчання та ін.